

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 15 0 К 005408 23 Кж 2
Бања Лука, 22.02.2024. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина као предсједника вијећа, Светлане Марић и Весне Антонић као чланица вијећа, уз судјеловање записничарке Љиљане Оцвирек, у кривичном предмету против оптуженог Д.К. због кривичног дјела тешко убиство у покушају из члана 125. став 1. тачка 6. у вези са чланом 22. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући о жалбама ОЈТ Т. и бранилаца оптуженог, адвоката М.В. из Т. и Р.Ћ. из Б.Л, изјављеним против пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 К 005408 22 К од 16.06.2023. године, у сједници вијећа којој су у јавном дијелу присуствовали републичка јавна тужитељица Ж.Б, оптужени и бранилац, адвокат Р.Ћ. , 22.02.2024. године је донио

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснована жалба ОЈТ Т. а дјелимичним уважавањем жалби бранилаца оптуженог Д.К., преиначује пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 К 005408 22 К од 16.06.2023. године у одлуци о казни, тако да се оптужени, за кривично дјело тешко убиство у покушају из члана 125. став 1. тачка 6. у вези са чланом 22. Кривичног законика Републике Српске, за које је том пресудом оглашен кривим, на основу истог законског прописа и примјеном одредби члана 22. став 2, 31. став 1, 52. став 1. и 2, 53. став 1. и 54. став 1. тачка 1. истог законика, осуђује на казну затвора у трајању од 7 (седам) година.

У осталом дијелу првостепена пресуда остаје неизмијењена.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Требињу број 15 0 К 005408 22 К од 16.06.2023. године, оптужени Д.К. је оглашен кривим за кривично дјело тешко убиство у покушају из члана 125. став 1. тачка 6. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 64/17 и 15/21, у даљем тексту: КЗ РС) у вези са чланом 22. КЗ РС и за то дјело је на основу истог законског прописа и примјеном одредби члана 31. став 1, члана 32, 43, 46, 52, 53. и 54. став 1. тачка 1. КЗ РС, осуђен на казну затвора у трајању од 9 (девет) година, у коју казну му је на основу члана 59. став 1. КЗ РС урачунато вријеме проведено у притвору почев од 29.01.2022. године па надаље. На основу члана 82. став 2. КЗ РС оптуженом је изречена мјера безбједности одузимања предмета - кухињског ножа дужине оштрице 17,5 цм, који је употријебљен за извршење

кривичног дјела. На основу члана 108. став 3. ЗКП РС оштећени Ђ.Г. и оштећени Б. и С. Г. су упућени да имовинскоправне захтјеве могу остварити у парничном поступку. На основу члана 99. став 1. ЗКП РС, оптужени је обавезан да надокнади трошкове кривичног поступка у износу од 8.353,46 КМ и паушални износ од 300 КМ у року од 30 дана од дана правоснажности пресуде.

Против те пресуде жалбе су благовремено изјавили ОЈТ Т. и браниоци оптуженог, адвокатица М.В. из Т. и адвокат Р.Ћ. из Б.Л.

ОЈТ Т. је жалбу изјавило због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21, надаље у тексту: ЗКП РС) и одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се првостепена пресуда преиначи тако да се оптужени осуди на казну затвора у дужем временском периоду од оне која је изречена побијаном пресудом.

Бранитељица оптуженог, адвокатица М.В. из Т., жалбу је изјавила због погрешно утврђеног чињеничног стања, одлуке о кривичној санкцији, повреде Кривичног законика и одлуке о трошковима кривичног поступка, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се оптужени ослободи од оптужбе или да се огласи кривим за блаже кривично дјело, изрекне мања затворска казна и ослободи обавезе плаћања трошкова кривичног поступка, или пак да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или да се оптуженом смањи казна утврђена побијаном пресудом. У жалби је бранитељица тражила да она и оптужени буду обавјештени о сједници вијећа.

Бранилац оптуженог, Р.Ћ. адвокат из Б.Л., жалбу је изјавио због погрешно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона из члана 312. став 1. тачка б) ЗКП РС и одлука о кривичној санкцији и трошковима поступка, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се оптужени ослободи од оптужбе или да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на жалбу, ОЈТ Т. побија основаност жалбе бранитељице оптуженог и предлаже да се та жалба одбије као неоснована, а уважавањем жалбе тужилаштва да се првостепена пресуда преиначи у одлуци о казни тако да се оптужени осуди на казну затвора у дужем трајању.

У одговору на жалбу бранитељица оптуженог оспорава наводе жалбе тужилаштва и предлаже да се та жалба одбије као неоснована.

Сједница другостепеног вијећа овог суда одржана је сходно члану 318. став 1. и 4. ЗКП РС, у присуству републичке јавне тужитељице Ж.Б., оптуженог Д.К. и браниоца, адвоката Р.Ћ., док сједници није присуствовала бранитељица М.В., која је о сједници уредно обавјештена. Републичка јавна тужитељица је изложила жалбу ОЈТ Т., остајући код свих приговора, навода и приједлога те жалбе, као и навода и приједлога одговора тужилаштва на жалбу бранитељице. Бранилац оптуженог је изнио садржај жалби оба браниоца, остајући код свих приговора тих жалби, навода којима су ти приговори образложени и свих жалбених приједлога. Посебно је истакао разлоге због којих одбрана сматра да је критичне прилике оптужени поступао у нужној одбрани и да се стога евентуално може само сматрати да је поступао у прекорачењу нужне одбране, а у случају

да је ова теза за суд неприхватљива, истакао је став одбране да би се дјело оптуженог могло сматрати само као кривично дјело убиство на мах или као тешка тјелесна повреда са смртном посљедицом, а никако као тешко убиство, како је то утврђено побијаном пресудом. Уз то је указао на доказе који потврђују став одбрана да је наступањем болести изазване корона вирусом дошло до прекида узрочно посљедичне везе између радњи оптуженог на наступање смрти оштећеног Б.Г. Остао је код приједлога изнесених у жалбама одбране - да се побијана пресуда преиначи тако да се оптужени ослободи од оптужбе или казни за блаже кривично дјело блажом казном или да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, а за случај да овај суд одбије приговоре жалби којима се побија чињенична и правна основа пресуде, да се преиначи одлука о казни тако да се оптужени осуди на казну затвора од 7 година и ослободи обавезе плаћања трошкова поступка.

Оптужени је прихватио све наводе жалби својих бранилаца и усмено излагање браниоца на сједници, те апострофирао разлоге због којих сматра да је побијаном пресудом чињенично стање погрешно утврђено.

Суд је испитао побијану пресуду сходно члану 320. ЗКП РС, по свим наводима жалби и по службеној дужности да ли је повријеђен Кривични законик на штету оптуженог, имајући у виду наводе одговора на жалбе, изјашњење странака и браниоца на сједници и стање предметних списа, па је одлучио као у изреци ове пресуде из разлога који слиједе.

Неосновано се жалбама бранилаца оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и с тим у вези тврди да су неприхватљиви разлози којима је првостепени суд образложио зашто није прихватио тезу одбране да је оптужени поступао у нужној одбрани или у њеном прекорачењу, односно да је предузео инкриминисане радње повређивања Ђ. и Б.Г., с евентуалним умишљајем да им нанесе тешке тјелесне повреде, а не да их лиши живота, или пак да је евентуално починио кривично дјело убиство на мах. О томе је првостепени суд у образложењу своје пресуде изнио јасне, потпуне и за овај суд у свему прихватљиве разлоге, које наводи жалби бранилаца нису успјели довести у сумњу.

За разлику од одбране, првостепени суд је свеобухватно сагледао понашање оптуженог критичне прилике, почев од сукоба, који је претходно имао у угоститељском објекту са оштећеним Ђ.Г., који је потом вербално настављен размјеном порука увредљивог садржаја, којима су договорили гдје ће се поново срести, очигледно како би се физички обрачунали, а не само разговарали, како то оптужени настоји приказати. Суд је имао у виду и да је након тога оптужени изашао на договорено мјесто испред своје куће, иако је по заустављању возила оштећеног Ђ.Г. уочио да он није сам, већ са још два лица и да је из возила изашао заједно са Б.Г. Оптужени тад није одустао од сукоба са оштећеним, већ излази из куће (у којој је могао остати и тако избјећи тучу), а претходно из приземне просторије узима велики нож и сакрива га у унутрашњи џеп јакне, а потом прилази оштећеним, како је то и сам описао. По основу таквог, несумњиво правилно утврђеног поступања оптуженог, првостепени суд је основано закључио да је истим манифестовао своје пристајање и спремност на физички обрачун ... Г., па се инкриминисане радње које је том приликом предузео, не могу правно цијенити као нужна одбрана или њено прекорачење, како је то правилно утврдио и првостепени суд.

Имајући у виду да се оптужени својевољно упустио у физички сукоб са оштећеним, првостепени суд је правилно сматрао да околности што га је први ударио и на земљу оборио Б.Г. (који је и осуђен за кривично дјело учествовање у тучи), а потом му ударце у предјелу главе задао оштећени Б.Г., немају значај противправног напада као елемента нужне одбране из члана 26. КЗ РС, како то браниоци у жалбама неосновано настоје приказати. При том је суд правилно утврдио и да је сила удараца, које су му оштећени наносили и њихова одлучност да га спријече у покушају бјекства у кућу, изазвала код оптуженог осјећај животне угрожености и препасти, што га је, у садејству са тешком алкохолисаномшћу у којој се налазио, довело у стање битно смањене способности да схвати значај својих поступака и да њима управља, те да је у таквом стању битно смањене урачунљивости, извукао из јакне нож (оштрице од 17,5 цм) и истим снажно замахивао према оштећенима, свјестан да им тиме може нанијети смртоносне повреде и лишити их живота, на што пристаје.

Правилан је став суда да сваки од учесника физичког обрачуна (туче) одговора за своје поступке и да се ниједан од њих не може позивати на нужну одбрану, па ни онда кад предузима одбрамбене реакције, као што је у конкретном случају оптужени, употребом ножа објективно настојао одбити од себе даље нападе оштећених. При том је суд основано закључио да оптужени није имао намјеру да употребом ножа лиши живота оштећене, већ да је те инкриминисане радње предузео с евентуалним умишљајем, тј. свјестан да истима може оштећене лишити живота и пристајући на такву последицу, у ком погледу је измијењен и чињенични опис дјела, за које је оптужени оглашен кривим изреком побијане пресуде, у односу на опис из оптужнице, што се жалбама и не спори. Чињенични опис дјела за који је оптужени оглашен кривим, садржи сва битна обиљежја кривичног дјела тешко убиство из члана 125. став 1. тачка 6. КЗ РС.

С тим у вези првостепени суд основано није прихватио наводе одбране, који се и у жалбама понављају - да се у конкретном случају може радити само о неком блажем кривичном дјелу, као што је тешка тјелесна повреда са смртном последицом или убиству на мах, јер браниоци из контекста кривичноправног догађаја издвајају само одређене поступке оптуженог и уз селективну оцјену изведених доказа, настоје приказати да је оптужени инкриминисане радње замахивања ножем и наношења оштећеним бројних посјекотина и убода ножем у виталне дијелове тијела, предузео на мах, доведен без своје кривице у стање јаке раздражености, или пак с евентуалним умишљајем да им нанесе само тјелесне повреде, зашто немају упориште у изведеним доказима нити неспорно и несумњиво правилно утврђеном чињеничном стању. Стога с тим у вези изјављени приговори, као и цитирани ставови пресуда других судова (који нису примјењиви на овај предмет), нису успјели довести у сумњу правилност чињеничног стања које је утврђено побијаном пресудом, као ни правилност примјењених одредби Кривичног законика.

Неосновани су и наводи жалби бранилаца да је дошло до прекида узрочно последичне везе између инкриминисаних радњи оптуженог и смрти оштећеног Б.Г. С тим у вези изнесена околност да је овај оштећени у току лијечења, које је започело у болници у Т., а настављено у УКЦ у Б.Л., оболио од тешке упале плућа изазване највјероватније корона вирусом, не представља одвојен догађај који је довео до прекида узрочно последичне везе између инкриминисаних радњи оптуженог којима је нанио оштећеном Б. Г. тешке тјелесне повреде опасне по живот и наступање његове смрти. С тим у вези се правилно првостепени суд позивао на стручни налаз и мишљење вјештака судске медицине Ж.К. . Он је по обављеној обдукцији утврдио да је терминални,

непосредни или крајњи узрок смрти оштећеног Б.Г. био тешки поремећај функције дисања до којег је дошло као посљедица масивне обостране упале плућа, за коју је сматрао да је навјероватније посљедица инфекције корона вирусом, уз закључке да је оштећени имао укупно 11 убодних рана, од којих су неке (у предјелу лијевог рамена и десне надлактице) захватиле само кожу, поткожно ткиво и мишиће, те су квалификоване као лаке тјелесне повреде, док су остале убодне ране, са продорима у тјелесне дупље и повређивање унутрашњих органа, појединачно и у скупном дејству квалификоване као тешке тјелесне повреде опасне по живот, за које је закључио да су могле довести и до непосредне смртне посљедице, али да је иста спријечена медицинским интервенцијама непосредно након критичног догађаја. Тешко стање оштећеног је по његовом мишљењу додатно компликовано инфекцијом и обостраном тешком упалом плућа, али да та инфекција није сама по себи узроковала смрт оштећеног, како то одбрана у жалбама настоји приказати. При том губе из вида онај дио стручног мишљења по којем је оштећени због задобијених рана био у тако лошем општем стању, да је био неотпоран и подложен инфекцијама и да је усљед тога дошло до развијања обостране тешке упале плућа, као крајњег узрока његове смрти.

Надаље, неосновано се жалбом бранилаца оспорава одлука о трошковима поступка и тврди да је било основа да га суд ослободи обавезе накнаде трошкова поступка по основу члана 99. став 4. КЗ РС. Одлука о трошковима поступка је донесена у складу са императивном одредбом члана 99. став 1. ЗКП РС по којој суд осуђеног, којег пресудом прогласи кривим, обавезује да накнади трошкове поступка. Како у поступку није утврђено да би плаћањем трошкова кривичног поступка у укупном износу од 8.353,46 КМ, било доведено у питање издржавање оптуженог, који нема дјецу или неко друго лице које је обавезан да издржава, то нису ни испуњени законски услови из члана 99. став 4. ЗКП РС, да суд оптуженог ослободи дужности да накнади трошкове поступка. Околност на којој жалбе бранилаца с тим у вези инсистирају, а односе се на то да је оптужени изгубио раније запослење, сама по себи није довољна да искључи и његову могућност да без угрожавања властитог издржавања, испуни обавезу накнаде трошкова поступка, јер се и приходима од имовине и другим начинима могу обезбједити за то потребна средства, што је очигледно првостепени суд имао у виду.

Прије разматрања одлуке о казни, овај суд је утврдио да су неосновани приговори жалбе тужилаштва изјављени због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, у вези са одлуком о казни. Наиме, у жалби тужилац с тим у вези правилно цитира наведену законску одредбу, али у образложењу овог жалбеног основа не конкретизује ниједну од процесних неправилности које представљају битну повреду из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, већ се анализирају околности које је првостепени суд имао у виду и цијенио приликом одлучивања о казни и с тим у вези нергументовано наводи да су изнесени разлози у погледу одлуке о казни „нејасни и противрјечни“, те неосновано тврди да су „особито олакшавајуће околности остале необразложене“. При том тужилац очигледно губи из вида да побијаном пресудом на страни оптуженог нису ни утврђене особито олакшавајуће околности и да му казна затвора није ни ублажена по том законском основу из члана 53. став 3. КЗ РС, већ по основима из члана 53. став 1. у вези са чланом 22. и 31. став 1. КЗ РС.

Када пак оспорава одлуку првостепеног суда да оптуженог осуди за предметно кривично дјело тешког убиства на казну затвора од 9 година, тужилац у жалби наводи да та казна није адекватна друштвеној опасности тог дјела и да се истом не може остварити сврха кажњавања. При том губи из вида да је друштвена опасност кривичног

дјела тешко убиство процјењена прописаном казном и да се казна учиниоцу одмјерава имајући у виду сврху кажњавања и ту прописану казну, као и све друге за то релевантне околности. За наводе жалбе да је првостепени суд пропустио да као отежавајуће цијени околности да је оптужени први пришао и насрнуо на оштећеног Ђ.Г. и да се оштећени Б.Г. укључио у сукоб тек када је видио да му је ... нападнут ножем, те да је оптужени предметно кривично дјело тешког убиства учинио из ниских побуда и само њему познатих осветничких мотива, тужилац нема упориште у изведеним доказима и утврђеном чињеничном стању. Ове околности наиме нису ни утврђене побијаном пресудом, па нису ни могле бити цијењене приликом одмјеравања казне. Тако је суд основано прихватио налаз и мишљење вјештака психијатријске и психолошке струке, по којем се конфликт који је оптужени имао са оштећеним у њиховом дјечачком узрасту, није могао довести у везу са њиховим понашањем критичне прилике, те је правилно утврдио да оптужени није први ударио оштећеног Ђ.Г., већ да је овај први ударио оптуженог, а потом да му је ударце задавао и оштећени Б.Г. о чему су у образложењу побијане пресуде изнесени јасни и посве прихватљиви разлози, на које овај суд упућује тужиоца. Стога се цијене неоснованим изнесени приговори жалбе тужилаштва којима се оспорава одлука о казни.

Испитујући одлуку о казни по наводима жалбе бранилаца, овај суд је утврдио да се овим жалбама основано указује да је првостепени суд одређеним околностима погрешно придао отежавајући значај и на тај начин пропустио да оптуженом казну затвора максимално ублажи. Тако је погрешно као отежавајућу околност првостепени суд цијенио јачину угрожавања заштићеног добра, губећи из вида да су заштитни објекти предметне инкриминације животи два или више лица и да је у конкретном случају повреда заштићеног добра по обиму мања јер је дошло до умишљајног покушаја лишавања живота два лица (од којих је једно преминуло), а не и више лица. Одбрана у одговору на жалбу тужиоца, основано наводи да се напад на живот и тијело двојице оштећених у конкретном случају, сходно члану 52. став 2. КЗ РС, не могу узети у обзир и вредновати као отежавајуће околности, јер представљају радњу извршења и битни су елементи предметног кривичног дјела тешко убиство. При том млада животна доб оштећеног Б.Г., такође не може у околностима конкретног случаја бити цијењена као отежавајућа на страни оптуженог, који је исто годиште као и оштећени, код чињенице да је живот човјека у свакој животној доби законом једнако заштићен.

За разлику од тога, првостепени суд је приликом одлучивања о казни, уз сврху кажњавања и прописану казну, имао у виду постојање више законских основа за ублажавања казне, као и више олакшавајућих околности, које су несумњиво правилно утврђене да постоје на страни оптуженог и релевантне су за индивидуализацију казне, у складу са одредбом члана 52. став 1. КЗ РС. За ублажавања казне оптуженом постоје законски основи из члана 22. став 2. КЗ РС – јер је предметно кривично дјело тешког убиства (умишљајно убиство два лица) остало у покушају (оптужени живота лишио једно лице) и члана 31. став 1. КЗ РС – јер је оптужени ово кривично дјело извршио у стању битно смањене урачуљивости. Како на страни оптуженог постоји и више других олакшавајућих околности – да раније није осуђиван, позитивно се држао након учињеног кривичног дјела (кад је суочен са властитом одговорношћу позвао полицију), а у току поступка је исказао кајање и извинио се за своје поступке члановима породице оштећених, те им се захвалио што су након критичног догађаја примили његовог ујака и сестру. Суд је имао у виду и као олакшавајуће вредновао и околности под којима је дјело учињено, а тичу се улога и доприноса оштећених властитој виктимизацији. Иако ове околности нису искључиле противправност поступања оптуженог, како то одбрана

неосновано сматра, оне су значајно допринијеле одлуци оптуженог да се одлучи на употребу ножа, процијенивши у том моменту да их се само тако може ослободи и прекинути тучу. Стога по оцјени овог суда, све изнесене околности оправдавају да се оптуженом казна затвора максимално ублажи у складу са одредбом члана 54. став 1. тачка 1. КЗ РС и осуди на казну затвора од 7 година, као довољну мјеру казне затвора оптуженом за учињено кривично дјело тешко убиство, извршењем које казне се реално може очекивати да ће се постићи сврха кажњавања, а прије свега позитивно утицати на оптуженог да убудуће не чини кривична дјела, те једнако такав позитиван утицај остварити и на друге, чиме ће се утицати и на сузбијање ове опасне врсте криминалитета.

Због свега наведеног утврђено је да не постоје разлози због којих се жалбом тужилаштва побија првостепена пресуда, а да су жалбе бранилаца основане у дијелу којим је указано на превисоко одмјерену казну, па је у том дијелу побијана пресуда преиначена и одлучено је као у изреци ове пресуде, на основу члана 328. став 1. ЗКП РС.

Записничарка
Љиљана Оцвирек

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправака овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић